

Jaarverslag 2002

Jaarverslag 2002

Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Secretariaat: Herman Gorterstraat 5
Postbus 20021
3502 LA Utrecht
tel: 030-275 66 00
fax: 030-275 69 99

INHOUD

Blz.

Voorwoord	5
Relevante ontwikkelingen	7
Verzoeken om onderzoek	9
- Drenthe	9
- Overijssel	10
- Gelderland	11
- Noord-Holland	13
- Zuid-Holland	14
- Noord-Brabant	14
- Limburg	15

Bijlagen:

1. Overzicht van de verzoeken om onderzoek in 2002.
2. Overzichtskaart CDG-projecten in 2002.

Taak en samenstelling commissie

De Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG) is op grond van artikel 37, lid 2, van de Grondwaterwet (Gww), ingesteld door de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Flevoland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

De commissie heeft als taak het behandelen van de in het kader van art. 37, van de Gww, ingediende verzoeken om onderzoek naar schade door het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water in de bodem met als doel het onttrekken van water, krachtens een vergunning als bedoeld in artikel 14, van de Gww. De commissie stelt een advies op aan partijen over de ondervanging of vergoeding van de schade dan wel over de overneming van de onroerende zaak.

Op 31 december 2002 bestaat de commissie uit:

Voorzitter:	ir. G.A. Oosterbaan	Plv. lid:	ir. C.J. de Lange
Plv. voorzitter:	mr. G.J.M.M. Tax	Plv. lid:	mr. J.J. van Zanten Jut
Lid:	ir. J. Kruizinga	Plv. lid:	ing. H.J. Everts

Het secretariaat van de commissie is ondergebracht bij de Dienst Landelijk Gebied, afdeling Innovatie & Kennismanagement, met als:

Secretaris:	ir. W.P.C. Zeeman	Plv. secretaris:	ing. G.J. Grotentraast
--------------------	-------------------	-------------------------	------------------------

VOORWOORD

Het zevende jaarverslag biedt opnieuw een overzicht van relevante ontwikkelingen die het werk van de Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG) beïnvloeden, gevolgd door een behandeling per provincie van alle lopende projecten.

De commissie volgt nauwlettend diverse ontwikkelingen op het gebied van landbouw, natuur en landschap in relatie tot milieuwetgeving. Dat geldt zowel ten aanzien van de kennis als de nationale en internationale beleidskaders. Binnen het taakveld van de commissie is veel in beweging dat raakvlakken heeft met de adviezen van de commissie.

Daarnaast probeert de commissie bij de advisering voortdurend oog te hebben en te houden voor de kwaliteit van haar werk. Regelmatig worden daartoe de werkwijze en uitgangspunten voor onderzoek, onderliggende kartering en modellering tegen het licht gehouden en zonodig verbeterd.

De voorbereidingen om te komen tot de instelling van een Vlaams-Nederlandse commissie voor de behandeling van grensoverschrijdende schade vorderen gestaag. De afstemming van wijze van aanpak binnen de wettelijke en juridische kaders aan weerszijden van de grens begint vorm te krijgen. Overeenstemming over een gelijkwaardige wijze van (voor)financiering van onderzoek is in samenspraak met de beleidsverantwoordelijke instanties nabij gekomen.

ir. G.A. Oosterbaan, voorzitter.

RELEVANTE ONTWIKKELINGEN

Verzoeken om onderzoek

- *Nieuwe karteringsmethode*

Om een beeld te krijgen van het verloop van de grondwaterstand (of grondwaterdynamiek) worden door Alterra grondwatertrappenkaarten vervaardigd. Een grondwatertrappenkaart geeft in klassen aan hoe diep het grondwater beneden het maaiveld voorkomt. De grondwatertrap wordt aangeduid met de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) en de gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG). Het vervaardigen van de grondwatertrappenkaarten gaat gepaard met veel veldwerk. De grondwaterstand wordt van punt tot punt geschat. Dit veldwerk neemt toe als het gaat om het in kaart brengen van een invloedsgebied van een grondwateronttrekking. Zo is bijvoorbeeld door de lagere grondwaterstand als gevolg van de grondwateronttrekking de boordiepte groter.

Sinds enige jaren heeft Alterra een methode ontwikkeld die minder veldwerk met zich mee brengt. Met een beperkte set aan gegevens over de GHG, GVG (gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand) en GLG (geschat in het veld) en gemeten grondwaterstanden (voorjaar en najaar) kan met de nieuwe methode het verloop van de grondwaterstand in kaart worden gebracht. De verzamelde gegevens worden daartoe gerelateerd aan langjarige reeksen grondwaterstanden. Bij de methode wordt voorts gebruik gemaakt van hulpinformatie zoals het Algemeen Hoogtebestand van Nederland, de Topografische kaart, het grondgebruik en de 'oude' grondwatertrap. In de situatie van een grondwaterwinning vormen de verlagingen van de grondwaterstand ook belangrijke gegevens.

Bij het project Oosterhout past Alterra de methodiek voor de commissie voor het eerst toe. Met de toepassing wordt bespaard op de kosten van het veldwerk. De commissie ziet de toepassing van de nieuwe methode voor het project Oosterhout als een pilot-studie.

VERZOEKEN OM ONDERZOEK

De commissie had aan het begin van het verslagjaar 27 verzoeken om onderzoek in behandeling. Deze verzoeken hebben betrekking op 19 projecten. In 2002 heeft de commissie 7 nieuwe verzoeken om onderzoek ontvangen. Van de in behandeling zijnde verzoeken konden er in het verslagjaar 12 worden afgehandeld. Aan het eind van het verslagjaar had de commissie in totaal 22 verzoeken om onderzoek in behandeling, betrekking hebbend op 18 projecten.

In bijlage 1 is een overzicht gegeven van de verzoeken om onderzoek die in 2002 bij de commissie in behandeling waren. Bijlage 2 geeft de ligging van de hierop betrekking hebbende projecten weer. In het navolgende wordt verslag gedaan van de behandeling van deze verzoeken om onderzoek. De verzoeken om onderzoek zijn hierbij ingedeeld per provincie. Van de provincies Groningen, Utrecht en Zeeland heeft de commissie in het verslagjaar geen verzoeken om onderzoek in behandeling gehad.

DRENTHE

BEILEN (03.002)

IWACO Adviesbureau voor water en milieu heeft in opdracht van Gedeputeerde Staten (GS) van Drenthe onderzoek verricht naar de landbouwschade te Beilen veroorzaakt door het pompstation Beilen van de N.V. Waterleidingmaatschappij "Drenthe" en de winning van de zuivelfabriek DOMO. In augustus 2000 ontving de commissie van GS van Drenthe een verzoek om de afhandeling van het schadeonderzoek naar de grondwaterwinningen te Beilen van IWACO over te nemen.

Alterra heeft in opdracht van de commissie een nader onderzoek uitgevoerd naar de huidige hydrologische en bodemkundige situatie voor een deel van het invloedsgebied (proefgebied), namelijk het gebied ten oosten van Beilen (ca. 400 ha) waar de grootste verlagingen voorkomen en de huidige schadeclaims liggen. Aan de hand van de resultaten van dat onderzoek zal de commissie de eventuele landbouwschades als gevolg van de beide winningen berekenen. Verder dienen de resultaten van het proefgebied als toetsing voor het IWACO-onderzoek. In het verslagjaar is begonnen met het interpreteren van de resultaten van beide onderzoeken.

EMMEN (9 en 10) (03.004)

In oktober 2001 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Drenthe een verzoek om onderzoek van een landbouwer naar de schade als gevolg van de grondwateronttrekkingen Noordbargeresch en Valtherbosch door de N.V. Waterleidingmaatschappij "Drenthe" en de grondwateronttrekking door

Emmtec Services bv te Emmen. In 1991, 1993 en 1998 werden soortgelijke verzoeken om onderzoek naar schade als gevolg van de betreffende grondwaterwinningen ingediend bij de voorganger van de CDG, de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB). Het door de TCGB uitgevoerde onderzoek heeft als basis gediend voor het advies aan partijen, dat op 7 november 2001 is uitgebracht. Hierin komt de commissie tot de conclusie dat belanghebbende nadeel ondervindt als gevolg van de betreffende winningen. Tegen het advies heeft belanghebbende bedenkingen ingebracht. Deze bedenkingen hebben betrekking op een aanpassing van het grondgebruik. De commissie heeft deze aanpassing verwerkt in de bestanden en op basis hiervan de schade opnieuw berekend.

In april van het verslagjaar ontving de commissie een soortgelijk verzoek om onderzoek van een landbouwer. In het advies aan partijen komt de commissie tot de conclusie dat ook door deze belanghebbende schade is en wordt geleden met betrekking tot gewasopbrengst. Er zijn geen bedenkingen ontvangen.

De taak van de commissie met betrekking tot deze verzoeken om onderzoek is hiermee beëindigd.

OVERIJSEL

LOSSER (04.016)

Op 18 februari 2002 heeft de commissie aan 114 landbouwers en aan de N.V. Waterleiding Maatschappij Overijssel (WMO), thans Vitens, advies uitgebracht inzake de herziening van de droogteschaderegeling in het invloedsgebied van de grondwaterwinplaats te Losser. Aan de Stichting Grondwateronttrekking Losser (SGL), die in deze de belangen van de landbouwers in het gebied behartigt, zijn afschriften van de adviezen verzonden.

Ten aanzien van 85 van de 114 belanghebbenden komt de commissie tot de conclusie dat door hen schade wordt geleden als gevolg van de grondwateronttrekking bij het toekomstige onttrekkingsregiem op de winplaats Losser.

In het overleg met partijen is bij herhaling gebleken dat bij de onderhavige schadeclaim verschillende aspecten een rol spelen die buiten het regiem van de Grondwaterwet en de daarmee verbonden wet- en regelgeving betreffende schadevergoeding vallen. Dit betreft met name de samenhang van schade als gevolg van grondwateronttrekking, met schade als gevolg van grondwaterbescherming of andere productiebeperkende maatregelen in relatie tot de huidige beleidsdoelstellingen en met het streven naar een duurzame landbouw. Deze aspecten liggen daarmee strikt genomen buiten de competentie van de commissie. De commissie heeft niettemin steeds getracht voor deze brede problematiek een open oor te hebben. Tegelijkertijd heeft de commissie echter duidelijk gesteld dat zij niet in de positie is om te sturen naar een geïntegreerde oplossing in dergelijke complexe situaties. De commissie acht het in het licht van de maatschappelijke ontwikkelingen wenselijk dat ook op bestuurlijk niveau aandacht wordt geschonken aan deze problematiek. Bij de toezending van de afschriften van de adviezen aan Gedeputeerde Staten van Overijssel heeft de commissie hier aandacht voor gevraagd.

Tegen het advies van de commissie zijn zowel door een aantal landbouwers als door Vitens bedenkingen ingediend. Ook door de SGL zijn bedenkingen ingediend. Alle partijen hebben verzocht om in de gelegenheid te worden gesteld om de bedenkingen mondeling toe te lichten. Op 10 april 2002 is hiertoe een hoorzitting gehouden.

De ingebrachte schriftelijke bedenkingen van de individuele landbouwers en van de SGL zijn gelijklopend. Ze betreffen onder andere de begrenzing van het invloedsgebied, de grondslag voor de waardering van de opbrengstverandering, de verrekening van het voordeel van vermindering van wateroverlast, de regeling van de veedrenkschade, de uitspoelingsgevoeligheid van droge gronden en de conclusie van de commissie ten aanzien van de 20%-regeling. Daarnaast wordt gesteld dat de commissie een aantal schade-elementen niet in haar advies heeft betrokken. Tijdens de hoorzitting zijn door de SGL en door of namens individuele landbouwers nog aanvullende bedenkingen naar voren gebracht, onder andere de schade op biologisch dynamische bedrijven.

De bedenkingen van de WMO richten zich met name op de invloed van de geringere onttrekking op de grondwaterfluctuatie, de (beperkte) omvang van de achtergrondverdroging, de toegepaste reductie op het voordeel door vermindering van wateroverlast en de vergoedingsnorm per % depressie. Ter zitting zijn nog aanvullende bedenkingen geuit met betrekking tot de vaststelling van de huidige (beïnvloede) hydrologische situatie.

De commissie heeft haar reactie op de ingebrachte bedenkingen verwoord in een notitie "Herziening Schaderegeling Losser. Reactie op de ingebrachte bedenkingen", juni 2002. De ingebrachte bedenkingen met betrekking tot de hoogte van de schadevergoeding op biologisch-dynamische bedrijven zijn naar de mening van de commissie gegrond. De vergoedingsnorm voor gecertificeerde bedrijven is gesteld op 1,5 x de vergoedingsnorm voor bedrijven met een traditionele bedrijfsvoering. In de overige bedenkingen heeft de commissie geen aanleiding gevonden haar advies te wijzigen. Op 18 juni 2002 heeft de commissie partijen haar reactie op de bedenkingen ter kennis gebracht van partijen. De taak van de commissie met betrekking tot het verzoek om herziening van de schaderegeling is hiermee beëindigd.

WEERSELO (LEMSELO) (04.020)

In oktober 2001 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Overijssel een verzoek om onderzoek met betrekking tot een herziening van de schaderegeling voor het gebied rond het pompstation Weerselo (Lemselo) van de Waterleiding Maatschappij Overijssel NV, thans Vitens.

Naar aanleiding van het verzoek om onderzoek heeft in het verslagjaar enkele malen overleg plaatsgevonden met de betrokken partijen. Met het overleg werd beoogd de wensen en mogelijkheden voor een herziening van de schaderegeling te inventariseren. In dit kader zijn tevens de mogelijkheden verkend om een regeling te ontwerpen gebaseerd op zogenaamde Blauwe Diensten. Het overleg heeft in het verslagjaar nog niet geresulteerd in een concreet plan van aanpak.

ENSCHEDÉ (WEERSELOSEWEG) (04.021)

In februari van het verslagjaar ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Overijssel een verzoek om onderzoek van een landbouwer naar de droogteschade als gevolg van de grondwateronttrekking door Vitens op de winplaats Weerseloseweg te Enschede. Het verzoek betreft een herziening van de in 1980 overeengekomen schaderegeling tussen de gemeente Enschede (als toenmalig vergunninghouder) en belanghebbende. Met ingang van 1 januari 1999 heeft Vitens, als rechtsopvolger van de gemeente Enschede de bestaande schaderegeling opgezegd, omdat de inzichten en uitgangspunten die aan deze regeling ten grondslag liggen naar haar mening niet meer overeenstemmen met de werkelijkheid. Overleg tussen betrokken partijen heeft niet geleid tot overeenstemming over een herziening van de regeling.

Bij brief van 14 oktober 2002 heeft de commissie advies uitgebracht aan partijen. De commissie komt hierin tot de conclusie, dat belanghebbende nadeel ondervindt als gevolg van genoemde grondwateronttrekking. De commissie heeft geen bedenkingen tegen dit advies ontvangen. Het advies wordt daarmee geacht te zijn aanvaard. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

GELDERLAND

DIVERSE VERZOEKEN BOSSCHADE

GORSSSEL (JOPPE) (1 t/m 3) (05.003)

De verzoeken om onderzoek hebben betrekking op het landgoed Herwalt, het landgoed Joppe en het landgoed Aan de Marsweg, alle 3 gelegen in de gemeente GorsseL. In opdracht van de commissie heeft Alterra voor de drie landgoederen een bodemkundig-hydrologische inventarisatie uitgevoerd. Deze gegevens zijn van belang voor de beoordeling of er sprake is van een vermindering van de houtproductie en/of van een vermindering van de ecologische en/of landschappelijke waarde door de grondwateronttrekking van Waterbedrijf Gelderland, thans Vitens, op de winplaats te Joppe, gemeente GorsseL. Op grond van de resultaten van dit onderzoek heeft het secretariaat de berekeningen naar de vermindering van de houtbijgroei per landgoed uitgevoerd, en eventuele schade per landgoed vastgesteld. De adviezen aan partijen waren aan het eind van het verslagjaar in concept gereed.

GORSSSEL (HARFSEN) (05.004)

Het verzoek om onderzoek heeft betrekking op het landgoed Toevluchtsbos, in de gemeente GorsseL. Voor de behandeling van het verzoek is geen onderzoek door derden nodig. Het secretariaat is begonnen met haar onderzoek.

VORDEN (1 en 2) (05.005)

Met betrekking tot het landgoed De Belten & Pinetum heeft de commissie op 13 juni 2002 advies uitgebracht aan de Bosgroep Gelderland & Bosgroep Utrecht, optredend namens de eigenaar van het landgoed, en aan Vitens. Ten behoeve van het advies heeft de commissie onderzoek verricht. De resultaten zijn weergegeven in het "Rapport bosschade. De Belten & Pinetum", mei 2002. Een belangrijke basis voor het onderzoek vormt ook het rapport "Grondwateronttrekking en bosschade. Een werkwijze tot vaststelling van schade aan bos, natuur en landschap als gevolg van grondwateronttrekking", januari 2002. Dit rapport is in opdracht van de commissie opgesteld door de Werkgroep Bos-, Natuur-, en Landschapsschade.

In het advies komt de commissie tot de conclusie dat op het landgoed sprake is van een vermindering van de houtbijgroei door de grondwateronttrekking te Vorden. Voorts wordt geconcludeerd dat op het landgoed de natuurwaarde door de grondwateronttrekking mogelijk is verminderd, doch dat de om-

vang van deze vermindering niet leidt tot toekenning van een ander pakket volgens het Programma Beheer. De pakketten zijn daartoe te weinig onderscheidend. Van een landschappelijke waardevermindering door het doodgaan van oude karakteristieke bomen is geen sprake.

De schade door een verminderde houtbijgroei is berekend. Omdat de schade beperkt is, is voor de toekomst afkoop van de schade voorgesteld.

Zowel door de eigenaar van het landgoed als door Vitens zijn bedenkingen tegen het advies ingediend. Om een zitting is niet verzocht. De bedenkingen van de eigenaar hebben voornamelijk betrekking op de gehanteerde houtprijs. Vitens heeft bedenkingen tegen de toegepaste schematisering van de grondwaterstanden, de verlaging van de GVG, de basis voor de afkoop van de jaarlijkse toekomstige schade en het gebruik van graslandtabellen voor het bepalen van de groeivermindering van de korte vegetatie.

Op 19 december 2002 heeft de commissie een nader advies uitgebracht. Voor wat betreft de geleden schade heeft de commissie geen aanleiding gezien het advies aan te passen. Voor wat betreft de afkoop van de schade is uitgegaan van een grondwateronttrekking van 2,75 miljoen m³ in plaats van 3,0 miljoen m³ per jaar. Partijen kunnen zich vinden in het nader advies. De taak van de commissie inzake het verzoek om onderzoek betreffende het landgoed De Belten & Pinetum is hiermee beëindigd.

Met betrekking tot het landgoed Galgengoor is op 28 oktober 2002 opdracht verleend aan Alterra tot het uitvoeren van een bodemkundig-waterhuishoudkundig onderzoek. Het onderzoek is beperkt tot het verzamelen van relevante gegevens. De resultaten van dit onderzoek zijn aan het eind van het verslagjaar opgeleverd.

APELDOORN/EERBEEK (05.006)

APELDOORN (AMERSFOORTSEWEG) (05.007)

APELDOORN (SCHALTERBERG) (05.008)

OLDEBROEK (WEZEP)/EPE (05.009)

RHEDEN/ROZENDAAL (05.010)

Ten aanzien van voornoemde projecten is een begin gemaakt met het verzamelen van beschikbare informatie. Ten gevolge op een bespreking zijn van Vitens van een 9-tal winningen op de Oost-Veluwerand de onttrekkingscijfers en de verlagingspatronen ontvangen. Deze patronen zijn in het kader van het project Optimalisatie Drinkwatervoorziening Oost-Veluwe tot stand gekomen. Het door Tauw in dit verband opgestelde rapport is in juni 2002 verschenen en aan de commissie ter beschikking gesteld.

HENGELO ('T KLOOSTER) (05.011)

Over de grondwateronttrekking is informatie van Vitens ontvangen. Via de bosgroep Gelderland & Bosgroep Utrecht is het nog ontbrekende beheersplan ontvangen. Een opdracht aan Alterra voor het uitvoeren van een bodemkundig-waterhuishoudkundig onderzoek, vergelijkbaar aan die voor het landgoed Galgengoor te Vorden, is in voorbereiding.

ZEVENAAR (BETUWELIJN) (1 t/m 4) (05.012)

In het verslagjaar werden door tussenkomst van Gedeputeerde Staten van Gelderland opnieuw een tweetal verzoeken om onderzoek ontvangen van eigenaren/bewoners van woningen te Zevenaar in verband met vermeende schade aan hun woningen. De schade wordt door de eigenaren/bewoners toegeschreven aan de bouwwerkzaamheden die door, dan wel in opdracht van NS Railinfrabeheer B.V. zijn uitgevoerd ten behoeve van de aanleg van de Betuweroute. Tezamen met de 17 verzoeken die reeds eerder waren ontvangen komt het aantal concrete schademeldingen hiermee op 19.

Naar aanleiding van de schademeldingen is door de commissie een onderzoek ingesteld naar een eventueel causaal verband tussen de opgetreden verlaging van de grondwaterstand als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden rond de aanleg van de Betuweroute en de gemelde schade. Het verslag en de resultaten van het verrichte onderzoek zijn neergelegd in een notitie: "Betuweroute Zevenaar. Notitie inzake schade aan bebouwing als gevolg van grondwaterstandsverlaging", mei 2002. Op grond van haar taakstelling heeft het onderzoek van de commissie zich beperkt tot de invloed van de in het kader van de bouwwerkzaamheden uitgevoerde grondwateronttrekking (en de hiermee samenhangende grondwaterstandsverlaging) op het zettingsgedrag van de bodem en de eventueel hieruit voortvloeiende schade aan de bebouwing. De eventuele effecten van het plaatsen van de damwan-

den en de uitgevoerde heiwerkzaamheden zijn derhalve niet in het onderzoek betrokken. Dit geldt eveneens ten aanzien van mogelijke andere oorzaken voor het ontstaan van de schade.

Op 6 juni 2002 heeft de commissie adviezen uitgebracht aan partijen. Op grond van de uitkomst van het verrichte onderzoek komt de commissie tot de conclusie dat er ten aanzien van geen van de 19 schademeldingen sprake is van een aantoonbaar causaal verband tussen de gemelde schade en de opgetreden grondwaterstandsverlaging als gevolg van de werkzaamheden ten behoeve van de aanleg van de Betuweroute te Zevenaar. Binnen het kader van de Grondwaterwet is er naar de mening van de commissie voor de eigenaren/bewoners derhalve geen grond voor het instellen van een vordering tot vergoeding van de schade op NS Railinfrabeheer. De vraag of en in welke mate de schade eventueel een gevolg is van andere werkzaamheden, maatregelen of activiteiten met betrekking tot de aanleg van de Betuweroute of anderszins, staat niet ter beoordeling van de commissie.

Van 3 belanghebbenden zijn schriftelijke bedenkingen ontvangen tegen de uitgebrachte adviezen. De bedenkingen richten zich tegen de conclusie van de commissie dat er geen sprake is van een causaal verband tussen de schade en de grondwaterstandsverlaging als gevolg van de werkzaamheden bij de aanleg van de Betuwelijn. Tevens wordt gesteld dat de commissie bij de beoordeling van het causale verband voorbij gaat aan het gecombineerde effect van heien, trillen en grondwaterstandsverlaging. Bij schrijven van 22 augustus 2002 heeft de commissie haar reactie op de ingebrachte bedenkingen aan partijen doen toekomen. De commissie heeft in de bedenkingen geen aanleiding gevonden haar eerdere advies te wijzigen. Ten aanzien van het gecombineerde effect van het heien, trillen en grondwaterstandsverlaging is de commissie van mening dat er geen grondmechanische of bodemfysische argumenten of aanwijzingen zijn op grond waarvan verondersteld zou mogen worden dat deze invloeden elkaar versterken. De commissie acht het daarom onwaarschijnlijk dat de eventuele nadelige effecten van de uitgevoerde heiwerkzaamheden en/of het in- en uittrillen van de damwanden zich sterker hebben doen gelden dan zonder grondwaterstandsverlaging het geval zou zijn geweest.

De taak van de commissie met betrekking tot de ingediende verzoeken om onderzoek is hiermee beëindigd.

ELST (BRONBEMALING ESHOFSTAETE) (05.013)

In juni van het verslagjaar kreeg de commissie van Gedeputeerde Staten van Gelderland een verzoek om onderzoek ter behandeling, toegezonden door de eigenaar van een woning te Elst. Volgens het verzoek zou in het najaar van 2001 schade (scheurvorming) aan de woning zijn ontstaan, danwel verergerd, als gevolg van de grondwateronttrekking (bronbemaling) ten behoeve van de bouw van een parkeergarage onder het appartementencomplex Eshofstaete te Elst. De werkzaamheden vinden plaats in opdracht van Aannemersbedrijf Dusseldorp te Lichtenvoorde. De commissie heeft zich op de problematiek georiënteerd.

BEUNINGEN (05.014)

In oktober 2002 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Gelderland een verzoek om onderzoek van eigenaren/bewoners van vijf woningen aan de Jonkerstraat te Weurt in verband met (toename van) schade aan de woningen. De schade wordt toegeschreven aan de onttrekking van grondwater (bronbemaling) ten behoeve van de uitbreiding van de rioolwaterzuiveringsinstallatie te Weurt. De werkzaamheden vinden plaats in opdracht van het waterschap Rivierenland te Tiel. De behandeling van het verzoek kon in het verslagjaar nog niet ter hand worden genomen.

NOORD-HOLLAND

BEVERWIJK (WIJKERTUNNEL) (07.002)

De commissie ontving op 17 januari 2001 een verzoek om onderzoek van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland (GS) in verband met vermeende schade als gevolg van de grondwateronttrekking, die in 1993-1994 is uitgevoerd door Rijkswaterstaat directie Noord-Holland, ten behoeve van de aanleg van de Wijkertunnel te Beverwijk. Als gevolg van deze onttrekking zou schade zijn opgetreden door verzakking van opstallen en erfverharding en door een verminderde gewasopbrengst als gevolg van verdroging. Door Rijkswaterstaat is een vergoeding voor de gewasschade uitgekeerd en een voorschotdeclaratie in verband met de gebouwschade. In 1997 heeft Rijkswaterstaat aan de eigenaar bericht deze

voorschotdeclaratie als definitieve afdoening van de schade te beschouwen. Belanghebbende is evenwel van mening dat zowel de gewasschade als de gebouwschade aanzienlijk hoger is dan de uitgekeerde schadevergoeding.

In opdracht van de commissie is in het verslagjaar door Wareco Amsterdam B.V. een second opinion onderzoek verricht met betrekking tot de opgetreden schade aan de opstallen en de erfverharding. De resultaten hiervan zijn in september beschikbaar gekomen. Ten aanzien van de opgetreden gewasschade in 1994 heeft de commissie een onderzoek verricht naar de opgetreden vochttekorten. Een concept voor een advies was aan het eind van het verslagjaar vrijwel gereed.

ZUID-HOLLAND

DEN HAAG (08.007)

Op 18 januari 2002 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (GS) een verzoek om advies en bemiddeling. Het verzoek heeft betrekking op het doodgaan van een Libanon Ceder in de achtertuin van belanghebbende. Het doodgaan zou een gevolg zijn van een verlaging van de grondwaterstand door een bronbemaling ten behoeve van rioleringswerkzaamheden in opdracht van de gemeente Den Haag.

GS hebben in eerste instantie het verzoek om onderzoek afgewezen. De bronbemaling is niet vergunningplichtig. Dit betekent dat de bronbemaling niet valt onder de strekking van de artikelen 35 en 37, van de Grondwaterwet. Belanghebbende stelt evenwel prijs op een onafhankelijk onderzoek door de commissie om uit de impasse te geraken die met de gemeente Den Haag is ontstaan op basis van onderzoek van beide partijen. In onderling overleg tussen partijen zijn afspraken gemaakt over een verdeling van de kosten van het onderzoek door de commissie. GS hebben belanghebbende laten weten redenen te zien om te participeren in de kosten die ten laste van belanghebbende komen. De commissie heeft een analoge procedure aan die van de Grondwaterwet gevolgd.

Op 25 juli 2002 heeft de commissie advies uitgebracht. De commissie heeft een aanvullend hydrologisch onderzoek uitgevoerd en geconcludeerd dat ter plaatse van de Libanon Ceder sprake is van een aanzienlijke verlaging van de grondwaterstand. De commissie komt voorts tot de conclusie dat het heel aannemelijk is dat het doodgaan van de Libanon Ceder verband houdt met de abrupte verlaging van de grondwaterstand ten gevolge van de bronbemaling. Naar de mening van de commissie bestaat de schade uit: (1) kosten voor het vervangen van de dode boom (door een boom van beperkte omvang), (2) vergoeding voor afname landschappelijke waarde en (3) vergoeding van gemaakte kosten. Partijen hebben het advies aanvaard. De taak van de commissie inzake het verzoek om onderzoek is beëindigd.

OTTOLAND (08.009)

Op 10 juli 2002 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland een verzoek om advies en bemiddeling. Het verzoek van belanghebbende betreft schade aan zijn woonhuis. De schade zou een gevolg zijn van de grondwateronttrekking te Langerak van Hydron Zuid-Holland. De commissie heeft een plan van aanpak opgesteld.

NOORD-BRABANT

LUIJKSGESTEL (10.016)

Naar aanleiding van de verzoeken om onderzoek van 47 landbouwers naar de gewas- en veedrenkschade als gevolg van de grondwateronttrekking op de winplaats Luijksgestel door Brabant Water en de onttrekking te Lommel (B) door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) heeft de CDG onderzoek verricht en laten verrichten. Het onderzoek heeft alleen betrekking op het vaststellen van de schade op Nederlands grondgebied als gevolg van de onttrekking te Luijksgestel door Brabant Water. De schade op Nederlands grondgebied als gevolg van de onttrekking te Lommel (B) door de VMW dient vastgesteld te worden door een hiertoe in te stellen permanente Gemengde Schadecommissie (Vlaanderen-Nederland). In het verslagjaar zijn (de plaatsvervangende) leden als Nederlandse leden voor deze commissie benoemd.

Bij brief van 27 juni van het verslagjaar heeft de commissie advies uitgebracht aan partijen. Hierin komt zij tot de conclusie dat als gevolg van de grondwateronttrekking Luijksgestel door 33 landbouwers schade is en wordt geleden met betrekking tot gewasopbrengst (en veedrenking). Tegen het advies zijn van drie landbouwers bedenkingen ontvangen. De bedenkingen hebben onder meer betrekking op de indeling in bedrijfstypes en wijzigingen van het huidige en toekomstige grondgebruik. Naar aanleiding van de wijzigingen van het huidige grondgebruik heeft de commissie de schade voor deze bedrijven opnieuw berekend. Op 28 augustus 2002 heeft de commissie nader advies uitgebracht. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

In oktober van het verslagjaar ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant eenzelfde verzoek om onderzoek van 58 landbouwers naar de landbouwschade als gevolg van de grondwaterwinningen te Luijksgestel en Lommel (B). Voor de behandeling van deze tweede groep landbouwers is een plan van aanpak en kostenbegroting opgesteld en aan GS toegezonden.

OOSTERHOUT (1 en 2) (10.023)

Met betrekking tot de verzoeken om onderzoek van in totaal 65 landbouwers naar schade als gevolg van grondwateronttrekkingen in Oosterhout en omgeving is in opdracht van de commissie in 2001 door Alterra een bodemkundig-hydrologisch onderzoek in raaien uitgevoerd. Het primaire doel van dit onderzoek is het verkrijgen van hydrologische informatie om het schadegebied nader te kunnen bepalen. Door het secretariaat is een analyse uitgevoerd met de hieruit verkregen gegevens, waarbij ook gebruik is gemaakt van de gegevens uit eerder uitgevoerde onderzoeken. Het voorlopig vastgestelde invloedsgebied is vrij omvangrijk. Gelet op tijd en geld is voor het bodemkundig-waterhuishoudkundig in kaart brengen van het voorlopig vastgestelde invloedsgebied gekozen voor de bij Alterra nieuw ontwikkelde methodiek. Bij deze nieuwe methodiek worden beschikbare grondwaterstanden ruimtelijk vertaald met behulp van statistische methoden en hoogtegegevens (zie ook hoofdstuk Relevante Ontwikkelingen). Op 27 februari 2002 is door de Dienst Landelijk Gebied ten behoeve van de commissie opdracht verleend aan Alterra voor het uitvoeren van dit onderzoek. Aan het eind van het verslagjaar zijn de eerste resultaten met Alterra besproken. De huidige situatie (met grondwateronttrekking) is met de gevolgde methodiek goed in kaart gebracht. Het voorlopig vastgestelde invloedsgebied is evenwel niet goed inpasbaar. De commissie heeft Alterra opdracht gegeven om aanvullend de mogelijkheden te onderzoeken om met dezelfde methodiek de grondwaterstanden tijdens de zogenaamde COLN-periode in kaart te brengen teneinde een beeld te krijgen van de situatie zonder grondwateronttrekking.

BUDEL (1 en 2) (10.026)

In februari 2000 en september 2001 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (GS) twee verzoeken om onderzoek van in totaal 88 grondgebruikers in de omgeving van Budel. Het betreffen verzoeken om onderzoek naar gewas- en veedrenkschade. Vermeende oorzaken zijn de onttrekking op het pompstation Budel van Brabant Water, de onttrekking van Budelco BV, en enkele industriële onttrekkingen in Maarheeze, Budel en Weert. Voor de behandeling van deze verzoeken is een plan van aanpak en kostenbegroting voor de eerste onderzoeksfase opgesteld en aan GS toegezonden. Hierin was de planning van het hydrologische onderzoek gebaseerd op eigen onderzoek. Mede gelet op recente ontwikkelingen, namelijk het gereed komen van het zogenaamde "Waterdoelen-model" voor de provincie Noord-Brabant door NITG-TNO, heeft de commissie het plan van aanpak aangepast. De commissie stelt hierin voor om door NITG-TNO een aanvullend modelonderzoek uit te laten voeren naar de verlagingen van de grondwaterstand in de omgeving van Budel. In juli van het verslagjaar is opdracht verleend aan NITG-TNO voor genoemde verlagingberekeningen.

LIMBURG

HORST (11.003)

Met betrekking tot het verzoek om onderzoek van de eigenaar van een bosperceel te Horst in verband met vermeende schade als gevolg grondwateronttrekking ten behoeve van beregening op nabij gelegen percelen, bracht de commissie in 2001 een interim-advies uit. De conclusie hiervan luidde dat bij een verlaging van de grondwaterstand een nadelige invloed op de vegetatie niet is uit te sluiten. Een

definitief oordeel over de mogelijk nadelige invloed van de beregeningsonttrekkingen op de bosaanplant zou eerst mogelijk zijn nadat de commissie inzicht heeft in de aard, omvang en locatie van beregeningsonttrekkingen in de omgeving van het betreffende bosperceel. De commissie heeft hiertoe nadere gegevens over deze onttrekkingen opgevraagd bij de provincie. In afwachting van het beschikbaar komen van deze gegevens heeft de commissie de behandeling van het verzoek opgeschort. In september zijn van de provincie gegevens ontvangen over de beregeningsonttrekkingen in 2001. Informatie over de onttrekkingshoeveelheden per put en de exacte locatie van de beregeningsputten bleek helaas niet beschikbaar, evenmin als historische informatie van een aantal putten in de directe omgeving van het perceel van het bosperceel. Niettemin kan uit de gegevens worden afgeleid dat ter plaatse van het bosperceel er geen sprake is van een bovenmatige invloed van de beregeningsonttrekkingen. Op grond hiervan en gelet op de uitkomsten van de reeds eerder verrichte grondwaterstandsanalyses komt de commissie tot de conclusie dat de grondwateronttrekkingen ten behoeve van beregening geen of slechts een marginale invloed hebben of hebben gehad op de groeiomstandigheden op het betreffende bosperceel. Het aandeel van grondwateronttrekking ten behoeve van beregening in de opgetreden schade aan het bosperceel is naar de mening van de commissie van een te verwaarlozen orde van grootte. Deze conclusie is verwoord in het advies dat de commissie op 18 november 2002 aan de belanghebbende heeft uitgebracht. Tegen het advies zijn geen bedenkingen ingebracht. De taak van de commissie ten aanzien van het verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.